

200626

ขบการบรรเทงปีจุนในซอตั้งเชียงใหม่: กรณีศึกษาพ่ออุ่นเรือน แหงทง เป็นการวิจัยที่มีรัตถุประสงค์ ศึกษาเกี่ยวกับบริบทของซอตั้งเชียงใหม่ ศึกษาระบบเสียงของปีจุนและซึ่งในวงปีจุนสี ศึกษาระเบียบวิธีการบรรเทงซอตั้งเชียงใหม่ วิเคราะห์ทำนองปีจุนสีและซึ่งในการบรรเทงซอตั้งเชียงใหม่ ของพ่ออุ่นเรือน แหงทง ผู้ซึ่งมีรื่อเสียงและความสามารถในการเป้าปีและขับซอในปีจุนบัน

ผลจากการวิจัยครั้งนี้พบว่าซอตั้งเชียงใหม่มีความเกี่ยวข้องกับบริบทในด้านต่าง ๆ เช่นมีประวัติศาสตร์ที่ยาวนานจนเกิดเป็นเอกลักษณ์สำคัญอย่างหนึ่งในล้านนา มีสภาพสังคมวัฒนธรรม ประเพณีและพิธีกรรมที่เกี่ยวเนื่องกับพระพุทธศาสนาทำให้ซอตั้งเชียงใหม่ยังคงรักษาบทบาทและหน้าที่ในการรับใช้สังคมจนถึงปีจุนบัน นอกจากนั้นยังได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานรัฐเชิงทำให้สถานภาพของช่างปีและช่างซอได้รับการยอมรับ

จากการศึกษาระบบเสียงของปีจุนและซึ่งพบว่าเป็นระบบ 7 เสียงคล้ายระบบเสียงของคนตระไทย ทั่วไป ระดับเสียงของปีจุนของพ่ออุ่นเรือน แหงทง มีระดับเสียงสูงกว่าเสียงปกติของวงปีจุนในจังหวัดเชียงใหม่ เนื่องจากพ่ออุ่นเรือน แหงทงมีความสามารถในการใช้ระดับเสียงสูงในการขับซอ

ระเบียบวิธีการบรรเทงซอตั้งเชียงใหม่มี 7 ขั้นตอนประกอบด้วยทำนอง 5 ทำนอง ได้แก่ เขิงปี ตั้งเชียงใหม่ จ้อยเชียงแสน จะปุและม้าย

จากการวิเคราะห์ทำนองปีจุนและซึ่งพบว่าการดำเนินการทำนองของปีเล็กกับปีกลางมีลักษณะเป็นคู่ขนาน ประสานสอดแทรกด้วยปีก้อยและซึ่ง ปีก้อยดำเนินการทำนองใกล้เคียงกับทางขับซอมากที่สุด กลวิธีในการบรรเทงพบว่ามีการห่ม การซอกกลม ตลอดการบรรเทง ส่วนซึ่งพบว่าบรรเทงด้วยการเก็บซอตั้งเชียงใหม่ใช้กุ่มเสียงทางนอก ทางกลาง ทางเพียงอ่อนและทางขวา ผลจากการวิเคราะห์ทำให้ยืนยันได้ว่าซอตั้งเชียงใหม่ เป็นทำนองที่มีความโดดเด่น มีลักษณะเฉพาะให้ความรู้สึกถึงธรรมชาติและวิถีชีวิตของชาวล้านนาอย่างแท้จริง

200626

The purposes of this research were to study the context of *saw tangchiangmai*, the sonic systems of *pii-joom* and the *sueng* in the *pii-joom* ensemble and the manners of performance of the *saw music*, and to analyse the melodies of the *pii* and the *sueng* in the ensemble played by Master Ounruen Hongthong, a talented and celebrated musician in the *saw* tradition.

The findings of the research were 1) *saw tangchiangmai* had a long history and became a unique music genre of the society, 2) its functions were closely related with social life and Buddhism through the ages and 3) the *saw* tradition and the *saw* performers had a better life and status because of governmental recognition and support.

The sonic system of the *pii-joom* was a seven-tone system that was similar to that of the standard Thai system, and the sonic system of Master Ounruen Hongthong's ensemble was a little higher than other ensembles in Chiang Mai. This was apparently the unique identity of Master Ounruen Hongthong because his ensemble had a higher register.

There were seven stages in performing the *pii-joom* in *tangchiangmai*. The seven stages consisted of five tunes, which were *Khoengpii*, *tangchiangmai*, *joychiangsaen*, *japuh* and *lamai*.

The analysis revealed that the melodic lines of the *pii-lek* and *pii-clang* were mostly parallel and inserted with those of *pii-koy* and *sueng*. The line of *pii-koy* was the most similar to the vocal line and, at the same time, emphasized some specific notes with the other two pipes. There were special techniques in playing the *pii*, such as *hom* and *sauklom*, heard all the time, and the *sueng* played principally *tang-kep*. The analysis also revealed that, in *saw tangchiangmai*, there were various groups of selected pitches used to make different songs in the series. This could be compared with *tang-nok*, *tang-klaang*, *taang-piangor-bon* and *taang-java*.

These analyses confirmed that *saw tangchiangmai* was the outstanding song which represented the true lifestyle of Lanna people with the nature.